

چین، در سرمایه‌گذاری در آسیای مرکزی، روسیه را پشت سر گذاشت

راديو اروپای آزاد / راديو آزادی

کمتر از یک دقیقه پیش

رئیس‌جمهور پیشین ترکمنستان و معاون نخست‌وزیر چین در مراسمی مربوط به توسعه میدان گازی «گالکینیش»، عشق‌آباد

داده‌های بانک توسعه اوراسیا نشان می‌دهد چین از روسیه پیشی گرفته و به بزرگ‌ترین سرمایه‌گذار مستقیم خارجی در آسیای مرکزی تبدیل شده است؛ منطقه‌ای سرشار از منابع طبیعی که سال‌ها در حوزه نفوذ مسکو قرار داشت، اما اکنون بیش از پیش به کانون توجه پکن تبدیل شده است.

بانک توسعه اوراسیا در گزارشی که در ماه دسامبر منتشر کرد، اعلام کرد مجموع سرمایه‌گذاری مستقیم چین در آسیای مرکزی طی ۱۰ سال گذشته تا سال ۲۰۲۵ از ۳۵ میلیارد دلار فراتر رفته است. این بانک که در سال ۲۰۰۶ از سوی روسیه و قزاقستان تأسیس شد، با هدف گسترش تجارت و همگرایی اقتصادی میان هفت جمهوری سابق شوروی فعالیت می‌کند.

در مقابل، ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، در نشست منطقه‌ای ماه اکتبر گفت مجموع سرمایه‌گذاری مستقیم روسیه در آسیای مرکزی حدود ۲۰ میلیارد دلار است؛ رقمی که خود او آن را «نسبتاً

سرمایه‌گذاری روسیه در آسیای مرکزی از سال ۲۰۲۲ به این سو کاهش یافته است. این کاهش سرمایه‌گذاری به هزینه‌های اقتصادی تهاجم نظامی این کشور به اوکراین و تحریم‌های غرب پس از آن نسبت داده می‌شود. اما در همین دوره، چین حضور اقتصادی خود را در منطقه گسترش داده است.

تمرکز بر انرژی

چین، بزرگ‌ترین واردکننده انرژی جهان، سرمایه‌گذاری‌های گسترده‌ای در بخش نفت و گاز آسیای مرکزی انجام داده و همزمان سرمایه‌گذاری خود را در حوزه انرژی‌های پاک، فرآوری مواد معدنی و زیرساخت‌های ترانزیتی افزایش داده است.

قزاقستان و ازبکستان، دو اقتصاد بزرگ آسیای مرکزی، همراه با ترکمنستان که سرشار از منابع انرژی است، بیشترین سهم را از سرمایه‌گذاری‌های چین دریافت کرده‌اند. بر اساس داده‌های بانک توسعه اوراسیا، این سه کشور حدود ۹۰ درصد کل سرمایه‌گذاری چین در منطقه را جذب کرده‌اند.

از بزرگ‌ترین پروژه‌های پکن می‌توان به سرمایه‌گذاری ۹.۴ میلیارد دلاری شرکت دولتی «شرکت ملی نفت چین» در توسعه میدان نفتی بکتیارلیک در ترکمنستان اشاره کرد. همچنین شرکت دولتی «سینوپک» ۲.۱ میلیارد دلار در میدان نفتی آکتوبه قزاقستان سرمایه‌گذاری کرده است. شرکت دولتی «چاینا انرژی» نیز حدود ۲ میلیارد دلار برای احداث نیروگاه‌های جدید خورشیدی در ازبکستان سرمایه‌گذاری کرده است.

سرمایه‌گذاری چین در ازبکستان طی پنج سال گذشته از ۲.۱ میلیارد دلار به ۱۰.۷ میلیارد دلار افزایش یافته و از رشد سرمایه‌گذاری این کشور در سایر کشورهای آسیای مرکزی پیشی گرفته است.

اقتصاد ازبکستان عمدتاً بر صادرات منابع طبیعی، از جمله طلا و مواد معدنی راهبردی، و همچنین کشاورزی متکی است.

نرگیزا موراتالیوا، کارشناس آسیای مرکزی، می‌گوید تاشکند در تلاش برای فاصله گرفتن از «اقتصاد مبتنی بر مواد خام» توانسته سرمایه‌گذاری‌های چینی را به بخش‌های انرژی و تولید صنعتی جذب کند.

او در گفت‌وگو با بخش آسیای مرکزی رادیو اروپای آزاد/رادیو آزادی گفت: «تاشکند بر جذب سرمایه‌گذاری در بخش تولید و انرژی تمرکز کرده است و چالش‌های اقلیمی نیز انرژی‌های تجدیدپذیر و نوسازی شبکه برق را به یک اولویت راهبردی تبدیل کرده‌اند.»

در قرقیزستان و تاجیکستان، دو اقتصاد کوچک‌تر آسیای مرکزی، سرمایه‌گذاری‌های چین عمدتاً بر پروژه‌های بزرگ زیرساختی و انرژی متمرکز بوده است؛ از جمله کریدورهای حمل‌ونقل، مراکز لجستیک و توسعه نیروگاه‌های برق‌آبی.

روسیه همچنان بازیگری مهم است

کارشناسان می‌گویند با وجود افزایش سرمایه‌گذاری چین در منطقه، روسیه همچنان شریک مهم اقتصادی و راهبردی کشورهای آسیای مرکزی به شمار می‌رود.

آن‌ها به وابستگی کشورهای منطقه به مسیرهای ترانزیتی روسیه و همچنین حضور میلیون‌ها کارگر مهاجر آسیای مرکزی در این کشور اشاره می‌کنند.

یک استاد دانشگاه در شهر خجند تاجیکستان که خواسته نامش فاش نشود، به رادیو اروپای آزاد/رادیو آزادی گفته است: «تقریباً هر خانواده‌ای در مناطق روستایی تاجیکستان و قرقیزستان، و تا حدی کمتر در

سایر کشورهای آسیای مرکزی، به پولی که اعضای خانواده از روسیه می‌فرستند وابسته است.»

به گفته این استاد دانشگاه در خجند، «صرف‌نظر از میزان سرمایه‌گذاری مالی، مسکو همچنان یک قدرت مهم در منطقه به شمار می‌رود.»

ژانیک آریانوف، کارشناس روابط بین‌الملل در قزاقستان، نیز می‌گوید تصور رقابت میان روسیه و چین در آسیای مرکزی اغلب بیش از حد بزرگ‌نمایی می‌شود. به گفته او، کشورهای آسیای مرکزی در حال جذب سرمایه‌گذاری هر دو کشور در بخش‌های راهبردی خود هستند.

با این حال، آریانوف تأکید می‌کند که «از منظر سیاسی» همکاری با چین در بسیاری از موارد برای کشورهای آسیای مرکزی آسان‌تر است.

او می‌گوید «دلیلش این است که رویکرد چین معمولاً این است که تجارت، تجارت است. اما در مورد روسیه گاهی می‌بینیم که مسکو فقط به منافع اقتصادی و سودآوری توجه ندارد بلکه به مسائلی مانند جایگاه زبان روسی در منطقه و برخی موضوعات مرتبط با سیاست داخلی این کشورها نیز اهمیت می‌دهد.»

این مطلب بخشی از:

گزارش‌های خبری

بایگانی

جهان